

3.25 Основи на циркуларна економија

Прилог бр.3.25		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Основи на циркуларна економија			
2.	Код	БАС-11ОЦЕ			
3.	Студиска програма	Менаџмент на квалитет			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Бизнис академија Смилевски – БАС			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Година	2	семестар	4
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	7			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. д-р Тони Соклевски – одговорен наставник			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Положен предметот Основи на оперативен менаџмент			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Цели на предметната програма (компетенции): • Дефинирање на значењето на циркуларната економија • Дефинирање на клучните принципи на циркуларната економија • Усвојување на процесот на транзиција од линерна кон циркуларна економија • Усвојување на бизнис моделите за циркуларна економија • Симулирање на циркуларен бизнис • Проценка на придобивките на циркуларната економија за ублажување на климатските промени • Анализирање на студии на случај и искуства од Европската унија и во претпријатијата во Република Северна Македонија. Дефинирање на значењето на циркуларната економија Резултати од учењето: Студентите после завршувањето на овој предмет ќе можат да: • ги дефинираат придобивките на добро поставен систем на циркуларна економија во организациите од најразличен тип • препознаваат дека циркуларната економија како модел може значително да придонесе за намалување на негативните влијанија врз животната средина, вклучувајќи ги климатските промени. • мапират постоечки процеси од линеарната економија и да ги подобруваат редизајнирајќи ги според можностите на циркуларната економија циркуларната економија која се стреми да ги минимизира загубите на ресурси низ целиот животен циклус на производите. • се оспособат да водат циркуларни бизниси во најразлични организации и да учествуваат во овој значаен процес.			

		работат на студии на случај во реалниот бизнис сектор користејќи ги сите позитивни примери на циркуларната економија во Европа и водечките во нашата земја
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	ПОГЛАВЈЕ 1: Дефинирање и значење на циркуларната економија 1.1 Дефинирање на циркуларната економија 1.2 Значење на циркуларната економија Резултати од учење: Студентите ќе можат да ги дефинираат придобивките на добро поставен систем на циркуларна економија во организациите од најразличен тип и ќе ги усвојат активностите и основните принципи на циркуларната економија. ПОГЛАВЈЕ 2: Циркуларна економија и климатските промени 2.1. Намалување на потрошувачката на ресурси 2.2. Рециклирање и повторна употреба 2.3. Подобрување на енергетската ефикасност 2.4. Намалување на отпадот 2.5. Поддршка за поеколошки индустриски решенија Резултати од учење: Студентите ќе можат да препознаат дека циркуларната економија како модел може значително да придонесе за намалување на негативните влијанија врз животната средина, вклучувајќи ги климатските промени која е една од најголемите причини за глобално затоплување се зголемените емисии на стакленички гасови, особено јаглероден диоксид (CO₂), метан (CH₄) и други. Овие емисии најчесто произлегуваат од користењето на фосилни горива, промени во употребата на земјиштето и непријателски производствени практики кои ја влошуваат состојбата на климата. ПОГЛАВЈЕ 3: Процес на транзиција од линеарна кон циркуларна економија 3.1 Линеарна економија 3.2 Можности и насоки за транзиција кон циркуларна економија Резултати од учење: Студентите ќе знаат да мапират постоечки процеси од линеарната економија и да ги подобруваат редизајнирајќи ги според можностите на циркуларната економија циркуларната економија која се стреми да ги минимизира загубите на ресурси низ целиот животен циклус на производите. ПОГЛАВЈЕ 4: Симулација на циркуларен бизнис 4.1. Дизајнирање на циркуларен процес 4.2. Конкретни примери на циркуларен бизнис Резултати од учење: Студентите преку симулација ќе се оспособат да водат циркуларни бизниси во најразлични организации и да улествуваат во овој значаен процес. ПОГЛАВЈЕ 5: Добри практики на циркуларната економија во Европа и РС Македонија 5.1. студии на случај на циркуларната економија во Европа 5.2. студии на случај на циркуларната економија во РСМ

		Резултати од учење: Студентите ќе работат на студии на случај во реалниот бизнис сектор истражувајќи добри практики на циркуларната економија во Европа и водечките во нашата земја. Преку овие студии на случај студентите ќе стекнат реални искуства и увид во воспоставените добри практики, како и да ги применат стекнатите заклучоци во реалниот бизнис свет.		
13.	Заемна поврзаност на предметите	Основи на менаџмен, основи на оперативен менаџмент		
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Наставата се реализира преку комбинација на интерактивни предавања, практични вежби, студии на случај и индивидуална и групна работа, со цел да се овозможи сеопфатно разбирање на современите концепти и практики Предавањата се организираат во форма на интерактивна настава каде што студентите се активно вклучени преку дискусии, прашања и мултимедијални презентации. Овој метод овозможува стекнување на теоретски знаења, но и нивна примена преку анализа на актуелни предизвици во областа на циркуларната економија. Практичните вежби имаат за цел да ги зајакнат компетенциите на студентите преку симулации, решавање на конкретни задачи и примена на концептите во реални работни сценарија. Преку индивидуални и тимски активности, студентите развиваат аналитички и истражувачки способности, како и практични вештини за подобрување на конкурентноста на компаниите од каде доаѓаат. Студиите на случај се користат како алатка за подобро разбирање на менаџерските предизвици во реалниот сектор. Преку анализирање на конкретни примери од деловната пракса, студентите развиваат критичко размислување и учат како да ги применат стекнатите знаења за идентификување и решавање на проблемите во областа на циркуларната економија. Индивидуалната и групната работа се важен дел од наставниот процес, бидејќи поттикнуваат активно учење, соработка и комуникациски вештини. Студентите имаат можност да работат на самостојни истражувања, како и да презентираат решенија за конкретни предизвици Со примена на овие наставни и работни методи, студентите се стекнуваат со применливо знаење, критичко размислување и практични вештини потребни за бизнис менаџментот.		
15.	Вкупен расположив фонд на време	189 часови		
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	24 часа
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	24 часа
		16.3.	Пракса: часови	
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	24 часа
		17.2.	Самостојни задачи: часови	52 часа
		17.3.	Домашно учење - задачи	65 часа

18	Услови за потпис		16.1, 16.2 и 17.1			
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови				50
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови				20
	19.3.	Присуство и активност				30
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Квалитетот на наставата се следи преку неколку механизми: Евалвации од студентите: Редовно спроведување на евалвации за оценување на наставниот процес, со фокус на содржината на предметот, методите на предавање, комуникацијата со студентите и јасноста на наставниот материјал. Самоевалвација на наставниците: Наставниците вршат самооценка на своето предавање, оценувајќи ги своите методи на наставата, нивната ефективност и областите за подобрување. Набљудување на наставата: Редовно набљудување на часовите од страна на колеги или менаџери за квалитет, со цел да се оценат методите на предавање и интеракцијата со студентите. Постигнување на образовни цели и резултати: Анализа на академските резултати на студентите, како и нивните вештини и способности што ги стекнале, во контекст на учењето. Меѓународни акредитации и стандарди: Применување на меѓународни стандарди за квалитет во образованието и вршење на редовни проверки преку акредитации и оценки од надлежни институции			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Соклевски Т.	Основи на циркуларна економија (компендиум)	Бизнис академија Смилевски – БАС, Скопје	2025
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

		1.	Tatjana Tambovceva, Jelena Titko	Introduction to circular economy	EKA University of Applied Science	2020
		2.	United Nations Economic Commission for Europe	Guidelines for Measuring Circular Economy Part A: Conceptual Framework, Indicators and Measurement Framework	United Nations Economic Commission for Europe, Geneva.	2023
		3.	Фондација за Претприемачки сервис за млади	Водич за циркуларна економија – поддршка на транзицијата од линеарна во циркуларна економија	Проект: „Партнерство за циркуларна економија – одржлив развој на РСМ и регионален развој“	2023
		4.	European Parliament	Circular economy: definition, importance and benefits	European Parliament	2023